

VVOGG

VERENIGING VOOR ONDERWIJS
OP GEREFORMEERDE GRONDSLAG

Historie WOGG

Vereniging Voor Onderwijs
op Gereformeerde Grondslag

Inhoudsopgave

De eerste jaren	3
Waarom dit initiatief?	3
Bestuurders van “het eerste uur”	4
Aan de slag	5
Een doorbraak	6
Verbreding van de basis	8

Een eigen school	11
Een schoolgebouw	11
Benoeming schoolhoofd	12
De bouw kan van start	13
Een eigen school	14

Beheer en uitbouw – de jaren ‘70	18
Een tweede school	18

De eerste jaren

In het bevrijdingsjaar 1945 ligt het begin, dat ertoe geleid heeft dat er in Hendrik-Ido-Ambacht reformatorisch lager onderwijs is gekomen. Tijdens een ledenvergadering van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente op 6 december van dat jaar worden de mogelijkheden daartoe besproken. Er wordt dan een commissie benoemd met als opdracht: "een aanvang te maken met het voorbereidend werk, dat voor de schoolstichting nodig is."

In de commissie worden benoemd: H. Plaisier, A. Verhoeven, L. de Lijster, A. van Wingerden, A. Gerritsen, C. Scheurwater en A. Penning.

Wat deze commissie zoal gedaan heeft ter voorbereiding, is niet precies bekend. In elk geval heeft deze niet stil gezeten. Integendeel. Op 30 januari 1946 wordt er een vergadering belegd tot het oprichten een er schoolvereniging, uitgaande van de Gereformeerde Gemeente alhier in de consistoriekamer van de Gereformeerde Gemeente. De vergadering wordt bezocht door 31 personen, die allen besluiten om lid te worden van de nieuwe vereniging.

Waarom dit initiatief?

De voorzitter tijdens deze vergadering, de heer L. Stolk, toen ouderling van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente, zet in zijn openingswoord het doel uiteen. Een citaat uit de notulen:

Dat wij hier samengekomen zijn vindt zijn oorzaak in het verlaten van de zuivere leer op de Christelijke scholen. Nu moeten we, zal het wel wezen, om tot oprichting eener school te komen, de ware liefde tot God als hoofddoel hebben. Want de liefde tot Zijn getuigenis is het zo waard, dat het zuiver en naar Gods eisch, onze kinderen op de scholen wordt onderwezen. Want willen we met eigen bedoelingen een school stichten, dan zal God erin blazen.

De bewijzen zijn er, dat sommigen zich hebben laten verbranden zonder die liefde, hetwelk niet zal baten. Dat wij met een klein getal tegenwoordig zijn staat God niet in de weg. Gideon was ook met een klein getal, maar deed groote wonderen door des Heeren kracht.

Zo mocht de Heere onze zwakke poging zegenen tot Zijn eer en tot ons heil.

De bestuursleden van "het eerste uur"

L. Stolk
(1882-1959),
1e voorzitter

H. Plaisier
(1909-1991),
1e secretaris

L. Biesbroek
(.....-.....),
1e penningmeester

A. Verhoeven
(1913-1994),
2e voorzitter

Alb. van Wingerden
(1909-1999),
2e secretaris

C. Scheurwater
(1914-1999),
algemeen adjunct

N.B. Er ontbreekt een foto van de 2e penningmeester A. Gerritsen.

Tijdens deze vergadering worden de Statuten en het Reglement vastgesteld. Ook wordt er een bestuur gekozen, waarvan voornoemde ouderling Stolk voorzitter wordt.

Verder hebben in dit bestuur zitting de heren: A. Verhoeven, 2e voorzitter, H. Plaisier, 1e secretaris, Alb. van Wingerden, 2e secretaris, L. Biesbroek, 1e penningmeester, A. Gerritsen, 2e penningmeester en C. Scheurwater, algemeen adjunct.

De tevens aanwezige ouderling G. Kok eindigt deze belangrijke vergadering. In dit verband nog een citaat uit deze notulen, omdat ze ons zo'n goed inzicht geven in wat ons voorgelacht in deze dreef. Ouderling Kok wijst in zijn slotwoord op:

Den eisch, dat ook onze kinderen niet verzwegen mocht worden de groote wonderen, die de Heere aan ons land heeft bewezen, zoowel in de laatste als vorige oorlogen. Ook dat is naar den Woorde Gods indien onze kinderen op de scholen, de rechte geschiedenis wordt verteld, zonder verheerlijking van de mensch.

Dat moesten de Israëlieten ook doen, tot in late geslachten vertellen dat ze droogvoets door de zee zijn doorgedaan en door die vreselijke woestijn gewandeld hebben. Dat zijn verborgenheden welke onze kinderen moeten worden bekendgemaakt.

Zo noteert de zojuist gekozen secretaris uit de mond van de ouderling.

Aan de slag

Het bestuur doet het vermoedelijk in het begin nogal rustig aan, want op 23 april 1946 komt het voor het eerst ten huize van één der bestuursleden in vergadering bijeen.

De Statuten en de aanvraag voor rechtspersoonlijkheid worden gereed gemaakt voor koninklijke goedkeuring.

Tijdens de bestuursvergadering van 5 maart 1947 wordt gemeld, dat deze zijn goedgekeurd. Achter de schermen blijkt er intussen toch veel meer werk te zijn verricht dan de bestuursnotulen doen vermoeden. Zo is er flink aan ledenwerving gedaan.

Tijdens de eerste jaarvergadering op 17 maart 1947 weet de secretaris te melden, dat het ledental gegroeid is van 31 naar 109. De dan geldende contributie van "tenminste f 1,-" blijkt voor geen van allen een bezwaar om lid te worden. Nog veel belangrijker is, dat kan worden medegedeeld, dat men bij schoolstichting over ruim 100 leerlingen denkt te kunnen beschikken.

Vermeldenswaard is, dat het bestuur van de Chr. Nationale Schoolvereniging aan de Kerkstraat toenadering zoekt. De Gereformeerde Gemeente heeft voor de oorlog geregeld geijverd voor invloed in de school aan de Kerkstraat. Maar steeds tevergeefs. Te merkwaardiger is, dat men op een gegeven moment wel door middel van statutenwijziging vertegenwoordiging van de Christelijke Gereformeerde Kerk toestaat, die in Ambacht geen eigen gemeente heeft en getalsmatig minder omvangrijk is. Als men na de oorlog bemerkt, dat het de Gereformeerde Gemeente ernst is, wordt men toeschietelijker.

Eerst verkiest men in 1946 een lid van de Gereformeerde Gemeente in het bestuur, hoewel dit statutair niet mogelijk is. Deze bedankt echter na korte tijd. Het schoolbestuur van de Kerkstraatschool vraagt advies bij de Schoolraad doch krijgt daar te horen dat het gaat om een landelijke beweging, waarbij overeenstemming uitgesloten moet worden geacht, hoe betreuenswaardig de verdeeldheid op zich ook moge zijn. Later probeert men opnieuw een bestuurslid te winnen uit de staatkundig gereformeerde gelederen. Ook tevergeefs.

Begin 1947 blijkt er een brief te zijn ingekomen van het bestuur van de schoolvereniging. Een school met den Bijbel aan de Kerkstraat alhier, welke inhiel om met het bestuur van de schoolvereniging uitgaande van de Ger. Gem. te onderhandelen, omtrent de kwestie van het uittreden uit genoemde school en tot doel had weer te verenigen. Er zouden namelijk nogal wat leden van de Gereformeerde Gemeente hebben bedankt als lid van de Chr. Nat. Schoolvereniging.

Er komt overleg tot stand, tijdens welke het bestuur aan de Gereformeerde Gemeenteleden - naar verhouding tot het aantal leerlingen - bestuursfuncties aangeboden worden, en eventueel een onderwijzer, "indien de klove weer werd hersteld, welke geslagen was."

Het bestuur besluit echter van samenwerking af te zien "op grond van principiële bezwaren, welke er bestaan tegenover de hedendaagsche Ger. leer". De leden van de schoolvereniging

volgen het bestuur in deze zienswijze. De kloof blijkt in de loop der jaren onoverbrugbaar te zijn geworden.

Deze opvatting verdient toch wel bijzondere aandacht, omdat uit de verslagen blijkt, dat de kans op een eigen school er op dat moment niet zo rooskleurig voorstaat. De voorzitter spreekt op de bewuste ledenvergadering over "grote moeilijkheden en daarom buiten Gods gunst een onbegonnen werk".

Uit het verslag van een, enige tijd later gehouden, bestuursvergadering komt het nog duidelijker naar voren:

Vervolgens werden er twee brieven van de secretaris der Scholenbond voorgelezen, waarin vermeld stond wat er vereist wordt, om tot het stichten van een school te komen. Waarover een bespreking volgde, waar de somberheid niet aan ontbrak.

In dit verband is dan toch het volgende citaat treffend uit een openingswoord van de voorzitter naar aanleiding van Nehemia 6, tijdens een andere bestuursvergadering gedurende dat jaar:

Toen Nehemia aan de herbouw van Jeruzalem en den tempel begon ontmoette hij veel tegenstand van omwonende Joden. Onder bespotting en hoon bouwde hij stad en tempel, waar hij een grote geloofsmoed bij toonde en waardoor hij onbewegelijk was.

Diezelfde geloofsmoed en onbewegelijkheid is ook voor ons noodzakelijk. Want van de menselijke kant bekeken is het onmogelijk, om tot het stichten eener school te geraken. Maar diezelfde God, die het Nehemia deed gelukken, is nog machtig en daarom in 's Heeren gunst is er mogelijkheid. Spr. verklaarde dat strijd geen teeken van ongunst is, waarvan wij een voorbeeld aan Nehemia hebben en welke ook alles op alles zette.

De gerezen problemen blijken met name te bestaan in het vereiste aantal kinderen voor schoolstichting. Hoewel men over meer dan 100 kinderen denkt te kunnen beschikken, mogen niet alle kinderen voor de berekening worden meegeteld. Alleen de kinderen die een openbare school bezoeken, tellen namelijk mee. Op die wijze moet men aan 51 leerlingen komen. Dit blijkt voor hen onhaalbaar te zijn.

De vader van het latere eerste schoolhoofd Van Bochove - de heer A. van Bochove, hoofd van een lagere school in Rotterdam - wordt om raad gevraagd. Deze kan de sombere gevoelens niet wegnemen door een positiever licht op de problemen te laten schijnen.

Nadat het bestuur tijdens zijn vergadering van 17 september 1947 geen lichtpunt ziet, wordt het geruime tijd stil. Een aantal jaren lang wordt er niet meer vergaderd. Of er verder nog sprake is van activiteiten, is niet duidelijk.

Een doorbraak

Op 14 april 1953 krijgt het bestuur een brief van ds. A. van Stuijvenberg, op dat moment predikant van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet. In die gemeente lag de problematiek kennelijk gelijk aan die in Ambacht. Ds. Van Stuijvenberg bleek van de Ambachtse situatie op de hoogte te zijn.

In genoemde brief deelt de Nunspeetse dominee mee, dat het in zijn woonplaats gelukt is om een eigen Gereformeerde Gemeenteschool te stichten. Hij biedt Ambacht de helpende hand om op grond van de Nunspeetse ervaringen ook hier een nieuwe poging te ondernemen.

Dat het vuur bij ons bestuur nog niet gedoofd is, blijkt uit het feit, dat ds. Van Stuijvenberg reeds twee dagen na de ontvangst van die brief, met een Nunspeetse adviseur, een zekere heer K.J. Hakvoort, in een bestuursvergadering verschijnt.

Tijdens dit overleg wordt duidelijk, dat het schoolbestuur moet trachten een lijst met 51 leerlingen te verkrijgen, geboren tussen september 1946 en augustus 1949.

Deze regeling zou echter op punt staan om gewijzigd te worden, waardoor schoolstichting moeilijker zou worden. Uiterlijk 15 mei 1953 moet genoemde lijst bij de plaatselijke gemeenteraad worden ingediend. Het schoolbestuur vat nieuwe moed en gaat weer volop aan de slag. Er wordt koortsachtig gewerkt om binnen de beperkt beschikbare tijd te trachten een aanvraag ingediend te krijgen.

En het mag gelukken! 13 mei 1953 wordt een aanvraag om medewerking voor schoolstichting bij het gemeentebestuur ingediend, vergezeld van een lijst met handtekeningen van 49 ouders die 64 kinderen naar de nieuw te stichten reformatorische school willen sturen.

Dat het alles niet zonder moeite is gegaan, mag ondermeer blijken uit de volgende passage uit het jaarverslag dat de secretaris in oktober 1953 tijdens de jaarvergadering aan de leden voorleest:

Daar de 15e Mei al zeer kort bij was, is door het toen bestaande bestuur onder hoogspanning gewerkt. Verschillende personen zijn door mij van bed gehaald, om de ouderverklaring te tekenen. Ja zelfs was er nog een vader welke op bed geteekend heeft. Dit alles is geschied den 12 Mei. 13 Mei werd ten gemeentehuize de aanvraag en de ouderverklaring ingediend.

De gemeenteraad beslist op 3 augustus 1953 in positieve zin. Dat wil zeggen: men besluit om gelden beschikbaar te stellen voor de bouw van een bijzondere lagere school ten behoeve van de "Vereniging tot het verstrekken van lager onderwijs op gereformeerde grondslag".

Hoewel de gemeenteraad in positieve zin beslist, blijkt uit de notulen van de desbetreffende raadsvergadering, dat het besluit niet door alle raadsleden van harte wordt genomen. Sommigen gaan slechts met tegenzin akkoord.

Één der raadsleden zegt dat hoewel de aanvraag aan de wettelijke eisen voldoet hij deze als voorstander van het Christelijk onderwijs betreurt. Er bestaat reeds een zeer vergaande scheuring op kerkelijk terrein en spreker voorziet dat deze thans op het gebied van het onderwijs zal gaan doorwerken. Door deze handelwijze bevordert men het Christelijk Onderwijs niet, doch sterkt men juist de onderwijsrichting welke men niet wenst.

Een ander merkt op namens de Anti-Revolutionaire fractie deze aanvraag te betreuren. Hij schaart zich geheel achter hetgeen door de vorige spreker al is gezegd. Spreker vindt het

jammer, dat broeders en zusters, die zich voor één en dezelfde God buigen om godsdienstige redenen deze splitsing willen doordrijven.

De SGP-vertegenwoordiger, de heer Droogendijk, meent het voor de aanvraag op te moeten nemen. Hij begrijpt niet, welk bezwaar men kan maken tegen de splitsing van het Christelijk onderwijs, gezien in het licht van het feit, dat ook de onderscheiden kerkgenootschappen van elkaar gescheiden zijn.

Vervolgens wordt zonder hoofdelijke stemming, welke geen der leden verlangt besloten overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders. Zo besluiten de notulen.

Opvallend is, dat alleen de christelijke raadsfracties over de aanvraag onderling een discussie aangaan. De niet-christelijke fracties hebben zich in het geheel niet in de discussie gemengd.

Verbreding van de basis

Twee dagen na het gunstige raadsbesluit komen de mannenbroeders opnieuw in bestuursvergadering bijeen. Door verschillende omstandigheden blijkt het bestuur intussen uit nog maar vijf man te bestaan. Als gevolg van het vertrek van de heren Biesbroek en Gerritsen maken alleen nog van het bestuur deel uit: de bejaarde ouderling L. Stolk, en de heren H. Plaisier, A. Verhoeven, C. Scheurwater en Alb. van Wingerden.

Tijdens die bestuursvergadering valt een belangrijk besluit, zo blijkt uit het 15 volgende citaat uit de notulen:

Daar het bestuur den 13e Mei de aanvraag tot het verkrijgen van gelden voor het stichten van een eigen school had ingediend bij de gemeenteraad alhier en de raad den 3e Aug. hun medewerking verleende werd besloten een onderhoud met Ds. V.d. Breevaart te verzoeken.

Er werd besloten het bestaande bestuur voorloopig aan te houden en Ds.V.d. Breevaart te vragen of hij er genoeg mede nam, dat van de Oud.Ger.gem 3 bestuursleden + Ds. V.d. Breevaart als bestuurslid of 4 bestuursleden en Ds. V.d. Breevaart als Erevoorzitter zouden willen toetreden.

De notulen bevatten geen nadere toelichting voor dit opmerkelijke besluit. Nadat men de schoolstichting rond heeft, wordt besloten tot samenwerking met de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente. Waarom heeft men dit niet eerder gedaan? Wat zijn de beweegredenen geweest om hiertoe thans over te gaan? Als eerder tot samenwerking zou zijn, besloten was het wellicht mogelijk geweest om jaren eerder tot schoolstichting te geraken. De notulen zwijgen hierover. Ook uit informatie kan onvoldoende zekerheid worden verkregen wat de beweegredenen zijn geweest. Men kan hier slechts gissen.

Heeft het overleg met wijlen ds. Van Stuyvenberg hier een rol in gespeeld?

Feit is, dat op de bij het gemeentebestuur ingediende lijst met kinderen ook Oud Gereformeerde kinderen (zij het nog in minderheid) staan vermeld.

Heeft het schoolbestuur op eigen initiatief onder de druk van de (tijds-)omstandigheden informeel contact gehad met ds. Van de Breevaart met de afspraak, dat formeel tot

samenwerking zou worden besloten als de gemeenteraad zijn medewerking wilde verlenen, mits men thans met zijn aanbeveling onder "zijn" kinderen mocht werven?

De aarzelende houding van de Vrije Oud Gereformeerden kan mede zijn verklaard, doordat dit kerkverband in die tijd een vertegenwoordiging heeft in het schoolbestuur van de christelijk nationale school aan de Onderdijk. Wellicht zijn meerdere factoren en omstandigheden oorzaak van de nieuwe ontwikkeling.

Hoe het ook zij, één ding is zeker. We mogen het schoolbestuur vandaag de dag nog dankbaar zijn voor dit besluit. Immers, twee van elkaar gescheiden levende kerkgenootschappen wisten elkaar te vinden in een gemeenschappelijk belang.

Onderwijs voor hun kinderen overeenkomstig de Gereformeerde leer.

Tot op heden mogen we in dankbaarheid de vruchten hiervan plukken. Drie dagen later is de reactie van ds. Van de Breevaart al bekend. De Vrije Oud Gereformeerde Gemeente gaat met medewerking van 4 bestuursleden in het bestaande vijfmanschap participeren. Bovendien aanvaardt ds. Van de Breevaart zelf het erevoorzitterschap.

Nog diezelfde maand komt het bestuur in nieuwe samenstelling bijeen. Vanuit de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente zijn de volgende personen aangewezen: N. van Andel Joh. van de Breevaart, A. de Waard en Adr. De Wit.

In oktober 1953 wordt de "2e jaarvergadering" gehouden in de consistorie van de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente, die dan door leden van de beide kerkverbanden wordt bezocht. Bij die gelegenheid wordt met algemene stemmen ingestemd met een wijziging van de Statuten, krachtens welke het bestuur zal bestaan uit vier leden van de Gereformeerde Gemeente en vijf leden van de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente. De hiermee gepaard gaande bestuursverkiezing heeft tot gevolg, dat het zittende bestuurslid Alb. Van Wingerden plaats maakt voor J. den Oudsten.

De nieuwe kerkelijke verhouding binnen het bestuur houdt verband met de meerderheid van kinderen en leden van de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente binnen de Vereniging in die tijd.

Ds. Van de Breevaart spreekt tijdens genoemde vergadering behartigenswaardige woorden: *Ouders en vaders hebben bij het ten doop houden van hun kinderen hun ja-woord gegeven waarmede zij de verantwoording op zich namen om hun kinderen in de voorzijde leer te onderwijzen en te helpen onderwijzen.*

Over het algemeen wordt er te weinig aandacht besteed aan het onderwijs, hoewel de ouders de belofte aan God gedaan hebben. Welke ouders geven hun kinderen één uur per week christelijk onderwijs om hun te onderwijzen in de leer welke naar Gods Woord is? Wanneer wij genade hebben leren kennen, dan zullen wij de jeugd opwekken in de Weg der Waarheid te wandelen, want uit de jeugd wordt de Kerk

gebouwd. Hoe zal Nederland er over 50 jaar uitzien, als het nog bestaat, gezien de grote afval ook op de scholen. De Nieuwe Vertaling wordt ingevoerd en films worden vertoond.

Wij moeten een school trachten te stichten met en voor elkander en hoopte dat we door onderlinge samenwerking dat kunnen bereiken, door Gods Genade, want het stichten van de school moet toch als hoofddoel hebben, de uitbreiding van Gods Koninkrijk en tot ere Gods.

Tijdens deze ledenvergadering werd een propagandacommissie benoemd, die leden voor de vereniging dient te werven en schoolkinderen voor de nieuw te stichten school. Hierin nemen zitting de heren S. van Andel, W. den Hoed en W. van der Linden.

Een eigen school

Er komt veel werk af op het schoolbestuur in zijn nieuwe samenstelling. Men mag zich weliswaar door het besluit van de gemeenteraad verzekerd weten van subsidie om een eigen school te stichten, maar daarmee is alles nog niet geregeld. Men moet over een eigen gebouw beschikken, er moet een schoolhoofd benoemd worden en ook het overige personeel. Ook moeten er leermiddelen en een inventaris worden aangeschaft.

Een schoolgebouw

Het eerste waarover het bestuur zich gaat buigen, is het verkrijgen van een eigen schoolgebouw. Er dient een nieuw gebouw te verrijzen, want er kan door het gemeentebestuur geen bestaand pand beschikbaar worden gesteld. Het schoolbestuur heeft tegenover het gemeentebestuur verklaard dat men per 1 april 1955 graag de nieuwe school wilde openen. Er is dus nog veel werk te doen.

Het vinden van een aanvaardbare architect levert binnen het bestuur de nodige discussie op, zoals het in de notulen staat:

Dit punt gaf nogal veel stof tot onderhandelen doordat van de zijde der Gereformeerde Gemeente architect De Heer uit Rotterdam werd voorgesteld en van de zijde der Oud Gereformeerde Gemeente architect Roos uit Oud-Beijerland. Daar aan beider bekwaamheid niet werd getwijfeld en een stemming in dit geval geen gezonde oplossing zou brengen, stelde Verhoeven voor om te loten, dat van beide zijden werd goedgekeurd. Na loting werd De Heer als architect gekozen.

Omtrent de meest gewenste bouwplaats blijkt nogal wat overleg met het gemeentebestuur noodzakelijk.

Bij het bekostigingsverzoek is er vanuit gegaan, dat de school in de onmiddellijke omgeving van het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente zal komen. Het schoolbestuur vond bij nader inzien die plek niet zo geschikt. Men geeft de voorkeur aan een lokatie zo'n beetje tussen beide kerkgebouwen in met het oog op de kinderen, afkomstig uit de Veersedijk. In een gesprek met het gemeentebestuur vertellen zij het oog te hebben laten vallen op een plek in de omgeving van het (bestaande) Groene Kruisgebouw. Het gemeentebestuur wil hieraan geen medewerking verlenen. De burgemeester acht de oorspronkelijke lokatie gunstiger, o.m. omdat *na verloop van tijd daar het hart van het dorp zal komen te liggen.*

Na enige correspondentie en overleg met het gemeentebestuur is de bekende lokatie aan de Graaf Willemlaan *aan het einde van de Willem de Zwijgerstraat* beschikbaar gesteld. Ds. Van de Breevaart heeft richting gemeentebestuur nog een bemiddelende rol vervuld. De indruk

bestaat, dat de keuze van de schoolnaam mede is geïnspireerd door de dan al bestaande straat met die naam.

Aardig is om te vernemen hoe kostenbewust ons bestuur in de begintijd al is. Er ontstaat op een bepaald moment een hele discussie over de vraag wie het schoolbestuur moet vertegenwoordigen bij een noodzakelijk bezoek aan de onderwijsinspecteur. Men komt er niet uit, omdat voor sommige bestuursleden geldt, dat een vergoeding voor gederfd loon noodzakelijk is. Het bezoek dient overdag plaats te hebben en daarvoor moet "van de baas" vrij worden gevraagd. Uiteindelijk besluit men tot een stemming. De indruk bestaat, dat blijkens de stemuitslag de zuinigheid "zegeviert".

De realisering van de bouwplannen wordt bemoeilijkt door een wettelijke regeling, krachtens welke de uitvoering van nieuwbouwplannen als deze aan een zogenaamde urgentieverklaring van het Rijk is gebonden. Alleen plannen waaromtrent een urgentieverklaring is afgegeven, mogen worden gerealiseerd.

Medio 1955 wordt er bovendien een bouwstop voor openbare gebouwen afgekondigd, waaronder ook scholen vallen. Diverse bezoeken worden er gebracht door het bestuur, de architect en de burgemeester aan het ministerie van onderwijs om toestemming tot de bouw te verkrijgen. Men komt soms hoopvol terug, maar komt niet door de procedures heen.

Najaar 1955 besluit men zelfs ds. P. Zandt in te schakelen, toen Tweede Kamerlid voor de SGP. Ook dat brengt geen resultaat. De notulen vermelden: *Deze (dit is ds. Zandt) verwachtte echter niet veel heil daar de Ministers welke hij moet passeren R.K. zijn.*

De plannen met betrekking tot de grootte van de te starten school wijzigen verschillende keren. Men had toestemming voor de bouw van een school met vier lokalen. Tijdens de planvoorbereiding werd die toestemming uitgebreid tot vijf en later zes.

Tijdens de ledenvergadering van 11 maart 1955 treedt de heer L. Stolk om gezondheidsredenen en mede gelet op zijn leeftijd, terug als voorzitter. Hij wordt opgevolgd door de 2e voorzitter, de heer A. Verhoeven. We mogen geloven in Stolk iemand te verliezen, die met hart en ziel de belangen van de school heeft behartigd; niet het minst door zijn teer en afhankelijk gebedsleven. Wie zal weten van de gebedsworstelingen, die Stolk gehad heeft voor onze school?

Benoeming schoolhoofd

Eind 1954 start de procedure tot het verkrijgen van een hoofd voor de school. Van de ontvangen sollicitatiebrieven worden twee kandidaten gekozen, die men gaat beluisteren, resp. in Opheusden en Rilland-Bath. Beide kandidaten worden tijdens de beluisterde proeflessen en daarna gewikt en gewogen.

Men komt tot een keuze, die op 31 januari 1955 aan de ledenvergadering wordt voorgelegd. De leden gaan akkoord met het bestuursvoorstel om de Opheusdensedse kandidaat te benoemen.

Bijna een jaar later deelt deze mee, alsnog zijn benoeming niet te aanvaarden. Ondanks alle moeite kan het schoolbestuur er niet in slagen voor hem geschikte huisvesting te vinden. Een hele teleurstelling en tegenslag, temeer omdat het tijdstip nadert, dat de school in gebruik zal worden genomen en verschillende zaken geregeld moeten worden in samenspraak met het nieuwe hoofd.

Vervolgens wordt de eerdere kandidaat uit Rilland-Bath kandidaat gesteld nadat deze desgevraagd meedeelt een eventuele benoeming te willen aanvaarden.

Op 23 januari 1956 gaat de ledenvergadering tot benoeming over. Aanvankelijk laat deze zijn benoeming welgevallen, maar 5 maart 1956 worden de leden opnieuw in vergadering bijeen geroepen, aangezien de tweede kandidaat ook bedankt heeft.

Men heeft intussen gelukkig een tip ontvangen, dat er zich in Elspeet een goede jonge onderwijzer bevindt in de persoon van de heer J.A. van Bochove, die geschikt zou zijn om in de vacature te voorzien. Een commissie uit het bestuur, versterkt met de bekende heer P. Kuijt -destijds directeur van de bekende kweekschool "De Driestar" te Gouda- reist naar het dorp op de Veluwe. De indrukken zijn dermate goed, dat men de ledenvergadering ervan weet te overtuigen om de heer Van Bochove te benoemen. Deze is vervolgens tot 1975, dus gedurende 19 jaar, het hoofd van de school geweest.

De bouw kan van start

Het is dan de hoogste tijd geworden om over een hoofd te kunnen beschikken, want intussen is de bouw van de school gestart.

Begin 1956 wordt door het bestuur besloten om het bouwplan voor zes lokalen te splitsen. Door eerst te starten met een plan voor drie lokalen zijn de daaraan verbonden bouwkosten dermate laag, dat hiervoor geen goedkeuring van "Den Haag" nodig is.

Op 31 januari 1956 kan de openbare aanbesteding plaats hebben in het oude café "De Vlashandel" op de Oostendam. Het thans niet meer bestaande bouwbedrijf fa. K. van der Gijp te Ridderkerk krijgt de opdracht voor f 98.959,=.

Een nieuwe tegenslag doemt op door de strenge vorst. Eerst half maart is het werkbaar weer om het heiwerk te starten.

Zaterdag 5 mei 1956 is een belangrijke dag. Onder zeer veel belangstelling wordt de eerste steen gelegd door de ere-voorzitter ds. Van de Breevaart. Bij die gelegenheid houdt de dominee een meditatie naar aanleiding van de tekst uit Jesaja 38:19, het gedeelte waar staat: De vader zal de kinderen Uw waarheid bekend maken.

In de meditatie wordt enerzijds de plicht van de ouders benadrukt en vervolgens uiteengezet, wat onder de Waarheid moet worden verstaan, t.w. een leerstellige Waarheid, een bevindelijke Waarheid en een praktische Waarheid.

Een belangrijke gebeurtenis. Op 5 mei 1956 wordt door ds. Van de Breevaart de eerste steen van de Willem de Zwijgerschool gelegd. Ongeveer in het midden is de dominee te zien, die juist een toespraak houdt. De aanwezigen luisteren aandachtig, waaronder de bestuursleden Plaisier, Verhoeven en Van Anandel, direct achter hem. Misschien herkent u nog wel meer aanwezigen.

Nog een foto tijdens de eerste steenlegging. Ds. Van de Breevaart met enkele dames op de bouwplaats. Op de achtergrond het nog geheel onbebouwde terrein waar nu de huizen van de Brederodehof en omgeving staan. Ook de Van Godewijckstraat is nog niet aangelegd. In de verte is de Waelneshoeve aan de Kerkstraat te zien.

Alle aanwezigen zingen aan het eind van de plechtigheid met elkaar de bekende Psalm 25:2. Ruim twee maanden later wordt de vlag gehesen omdat het hoogste punt van het gebouw is bereikt.

Een eigen school

De vierde september 1956 is de grote dag, dat de schooldeuren voor het eerst opengaan om de kinderen te ontvangen. In de eerste drie lokalen kon les worden gegeven. Een officiële opening werd uitgesteld tot de overige drie lokalen ook klaar zijn. Het is overigens de eerste tijd nog behelpen, omdat het gebouw nog niet voldoende is afgewerkt.

Naast de heer Van Bochove treden die dag ook de heren Cromwijk, Van 't Hof en mevr. Logmans-Weltevreden in functie. Mej. Vlasblom wordt handwerkonderwijzeres. Zij worden allen

tijdens een dienst in het kerkgebouw van de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente op 27 augustus 1956 geïnstalleerd.

Ds. Van de Breevaart spreekt bij die gelegenheid over de inhoudsvolle woorden uit Psalm 72: *Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid, zo lang er de zon is zal Zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden.*

De dominee bepaalt zijn gehoor bij de roemverheffing van die Naam, de voortplanting van die Naam en de zegen, die eruit voortvloeit.

Zeer toepasselijk wordt het personeel vervolgens toegezongen:

*Laat Uw genâ hen met haar troost verrijken,
En laat Uw werk aan Uwe knechten blijken,
Uw heerlijkheid niet van hun kind'ren wijken;
Uw liefd', Uw macht behoed' hen voor bezwijken;
Sterk hunne hand en zegen hunne vlijt;
Bekroon hun werk, en nu, en t' allen tijd'.*

De heer Van Bochove roept namens het personeel op tot samenwerking tussen ouders en onderwijzers. Wij moeten samen trachten onze kinderen te wijzen op het enige nodige en hen te wijzen op de blijdschap, die er is gelegen in de dienst des Heeren.

De 3-klassige Willem de Zwijgerschool, zoals deze op 4 september 1956 in gebruik werd genomen.

Aangenomen mag worden, dat het bestuur een belangrijke mijlpaal bereikt acht, als het die maand voor het eerst vergadert in het eigen schoolgebouw, daar men voordien veelal in de consistorie van één der kerkgebouwen bijeen kwam.

Vooreerst richt hun aandacht zich nog op de uitbreiding van het gebouw met drie lokalen (de oude vleugel links van het hoofdgebouw).

Winter 1956. Het schoolhoofd, de heer Van Bochove, luidt de schoolbel. De school gaat aan!

Op 13 juni 1957 wordt een volledige 6-klassige school in gebruik genomen. Ook dan ontbreekt alle bebouwing in de directe omgeving nog.

Het voltallige bestuur in juni 1957.

V.l.n.r. voorste rij: C. den Uil, ds. G. van de Breevaart, A. Verhoeven, A. de Wit, achterste rij: N. van Andel, H. Plaisier, J. den Oudsten, Joh. van de Breevaart, A. de Waard en J. Scheurwater.

Eer het jaar verstreken is gaan er 156 kinderen op school en zijn er vijf leerkrachten aan de school verbonden. Naast de eerstgenoemde onderwijzers is ook de heer Logmans aan de school benoemd. Omdat de vleugel nog niet gereed is, mag duidelijk zijn, dat er een huisvestingsprobleem bestaat. De hoofdenkamer en het vergaderzaaltje boven de consistorie van het (oude) kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente doen enige tijd dienst als klaslokaal.

Op 13 juni 1957 is het schoolgebouw - op dat moment bestaande uit zes lokalen - geheel gereed. Dan vindt de officiële ingebruikneming plaats in aanwezigheid van een groot aantal genodigden. Toespraken worden gehouden door de toenmalige burgemeester G.A. Bax, de inspecteur van het lager onderwijs, de architect, ds. Van de Breevaart, ds. K. de Gier van de Gereformeerde Gemeente namens de Scholenbond, een vertegenwoordiger van de christelijk nationale kleuterschool hier ter plaatse en de heer Van Bochove. Dankbaarheid, verwondering jegens de Heere en waardering voor het bereikte resultaat overheersen.

's Avonds maken velen gebruik van de mogelijkheid om de nieuwe school te bezichtigen.

Beheer en uitbouw – de jaren '70

Het aantal leerlingen groeit met het jaar. In 1971 bedraagt het aantal leerlingen reeds 260. Bijna een verdubbeling van het aantal bij de start. Deze groei houdt voor een belangrijk deel verband met de groei van de plaatselijke gemeente. Het oorspronkelijke schoolgebouw kan het aantal leerlingen dan niet meer bevatten. Vanaf 1964 wordt er gebruik gemaakt van accommodatie in dorpshuis "De Schoof". In 1968 wordt het schoolgebouw met 2 lokalen uitgebreid.

Een tweede school

Het leerlingenaantal van de lagere school maakt een constante groei door. Daarmee gaat een voortdurend huisvestingsprobleem gepaard. In 1976 wordt er een noodlokaal bij het bestaande gebouw geplaatst, waardoor de school over 9 lokalen beschikt.

In 1974 wordt in het bestuur voor het eerst geopperd of een tweede school wenselijk is. Men ziet daartoe mogelijkheden in het kader van de hiervoor besproken fusie met de kleuterschool, die eveneens een behoorlijke groei doormaakt.

Aanvankelijke prognoses lijken erop te duiden dat die oplossing nog ver weg is, maar medio 1977 komt het schoolbestuur ter ore, dat de openbare lagere school aan de Van Valckensteinstraat beschikbaar komt. Het schoolbestuur ziet wel wat in deze oplossing. Men moet daarbij bedenken, dat niet alleen de lagere school uit z'n jasje groeit, maar dat de kleuterschool ook een dependance in gebruik heeft aan de Admiraal de Ruyterlaan, niet zo heel ver vanaf de Van Valckensteinstraat. Er ontstaat overleg met het gemeentebestuur over overname.

De voorwaarden tot overname worden geformuleerd. Ook ontstaat er een discussie over de vraag of de nieuwe lokatie een tweede school moet zijn, dan wel, dat er sprake moet zijn van een dependance. Het schoolbestuur kiest voor de laatste oplossing, zonder de eerste mogelijkheid voor de lange termijn te verwerpen.

Per 1 augustus 1978 krijgt het schoolbestuur de beschikking over het tweede schoolgebouw. Hierin wordt - met gelijktijdige afstoting van de dependance van de kleuterschool - de tweede kleuterschool gevestigd, die de naam "Samuël" krijgt. Bovendien wordt er dan een tweeklassisge dependance van de Willem de Zwijgerschool in ondergebracht.

Het Ambachtse architectenbureau Van Dijk wordt uitgenodigd een plan te maken voor het verbouwen en uitbreiden van de tweede school met twee lokalen, en het moderniseren van de Willem de Zwijgerschool. De verbouwing van beide scholen samenloopt op tot een bedrag van

ca. 2,5 miljoen gulden; een veelvoud van de bouwkosten van de Willem de Zwijgerschool in 1956.

Op 3 maart 1981 wordt d.m.v. het slaan van een eerste paal voor de uitbreiding van de school aan de Van Valckensteinstraat/Sandelingenstraat een officiële start gemaakt met de uitvoering van de plannen. Op 30 oktober 1982 wordt deze met een feestelijk tintje afgesloten.

Intussen is de beslissing gevallen om de tweede school te verzelfstandigen en deze op voorstel van het hoofd der school de naam te geven van "Stadhouder Willem III-school". De heer W.H. Verloop - leerkracht op de Willem De Zwijgerschool - wordt het nieuwe hoofd. Per 1 augustus 1982 gaat de nieuwe school van start.

Op 30 oktober 1982 is het een feestelijke dag voor het reformatorisch onderwijs in Ambacht. De intussen verzelfstandigde school aan de Sandelingenstraat wordt dan na een uitbreiding en grondige verbouwing als zelfstandige Stadhouder Willem III school officieel in gebruik genomen. Burgemeester Hof hijst - geassisteerd door twee leerlingen en het hoofd, de heer Verloop - de nationale driekleur op het schoolplein.

Op de Willem de Zwijgerschool is het op diezelfde 30e oktober 1982 eveneens een feestelijke dag. Ook hier wordt een ingrijpende verbouwing dan officieel afgesloten. Kinderen laten hier eveneens ballonnen op.